

ECONOMIA

Estratègies de finançament dels municipis turístics i competitivitat: el cas dels municipis catalans

Per Ernest Ruiz Garcia^(*)

Resum

La problemàtica del finançament dels municipis turístics és un assumpte present en el món local des de fa anys, tot i que no ha trobat una adequada resposta, ni de les administracions, ni des d'un punt de vista acadèmic. Aquest treball pretén avaluar si les finances locals representen un problema per a l'activitat turística i quines serien les possibles solucions.

Dels resultats de la investigació es desprèn que els municipis turístics no tenen ni unes despeses, ni uns ingressos per capita superiors als dels no turístics. Conseqüentment, tampoc presenten problemes de dèficit especials. El que es produeix és una redistribució interna de la despesa en perjudici de la relacionada amb una baixa vinculació amb el turisme, que bàsicament té per destinatària la població resident.

Paraules clau

Finançament dels municipis turístics, producte turístic, necessitats de despesa, competitivitat destinació turística

Abstract

The matter of funding tourist destinations has been a problem present at a local level for many years, although a satisfactory answer has never been found, be it from public sectors or from an academic point of view. This article seeks to evaluate if local finances represent a problem for tourist activities and what could constitute possible solutions.

Research shows that a tourist resort does not have higher costs nor higher incomes per capita in comparison to not touristic towns and cities. Consequently, they do not present specific problems of deficit. However what does appear is an internal redistribution of costs to the detriment of local budgetary needs which are not necessarily linked to tourism but rather to those destined to the resident population.

Keywords

Funding of tourist destinations, tourist product, expenditure needs, tourist destination competitiveness

Recepció: 19/05/2012 • Acceptació: 04/09/2012.

* Doctor en organització d'empreses (UdG). Interventor de l'Ajuntament de Roses (Girona).

DOI: 10.2436/20.8010.01.114

AIEE, Figueres, 43 (2012), pàg. 351-364

INTRODUCCIÓ⁽¹⁾

La problemàtica del finançament dels municipis turístics, així com la necessitat de trobar un estatut singular que els permeti complir adequadament el conjunt de competències que la llei els hi atribueix, és un assumpte relativament antic i persistentment reivindicat, que mai ha trobat solució.

L'argument plantejat és senzill: els municipis amb majors nivells de població turística tenen una major demanda de serveis i, per tant, una major necessitat de despesa, però, fins ara, el sistema de finançament local, generalment insuficient, no ha previst instruments per compensar econòmicament l'orientació turística d'aquests municipis. Per això, a priori, es genera un desequilibri que pot derivar en un dèficit crònic o bé en una subprovisió de serveis públics, ja sigui en quantitat o qualitat i, per tant, en la pèrdua de competitivitat d'una determinada destinació turística.

L'objectiu de l'estudi realitzat és conèixer si els municipis turístics tenen una major necessitat de despesa i, en el seu cas, d'on surten o d'on haurien de sortir els recursos per finançar-la. Aquest objectiu general, que es desenvoluparà mitjançant l'anàlisi del cas dels municipis catalans, es descompon en tres objectius específics:

a) El primer és naturalment realitzar una classificació dels municipis de Catalunya entre turístics i no turístics. Per tant, la primera qüestió consistirà a determinar si un municipi és turístic o no, analitzant quins són els indicadors o les característiques que permeten realitzar aquesta delimitació.

b) El segon objectiu serà verificar l'existència de la problemàtica financera exposada. Concretament, s'intentarà contrastar les hipòtesis que de forma general pretenen explicar aquesta problemàtica i que hem plantejat així:

1. Aquest article és un resum de la tesi doctoral de l'autor defensada l'any 2010 a la Universitat de Girona. Aquesta tesi va rebre el premi Mercè Sala 2011 per a Tesis doctorals del Consell econòmic i social de Catalunya 2011. El text complet de la tesi es pot consultar a: <http://hdl.handle.net/10803/7965>.

H1. L'orientació turística dels municipis turístics, i l'increment de la població que això suposa, es tradueix en una major necessitat de despesa.

H2. Els municipis turístics no disposen de figures financeres compensatòries per atendre aquestes necessitats.

H3. Aquest increment de la demanda de serveis es tradueix en:

H3.1 L'existència de dèficits pressupostaris

H3.2 Un increment de la pressió fiscal del municipi

H3.3 Una subprovisió de serveis públics

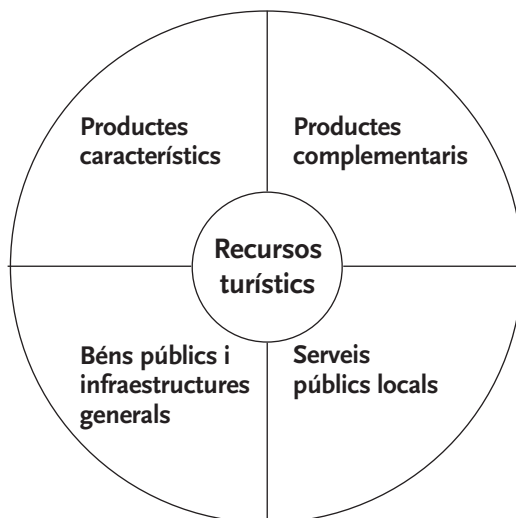
c) Finalment, el tercer objectiu serà, a la vista dels resultats anteriors, discutir i avaluar algunes solucions per resoldre la problemàtica exposada.

PLANTEJAMENT DEL PROBLEMA

El producte fonamental en el turisme és l'experiència turística. Per això, en gran part la competitivitat en turisme està centrada en la destinació. Encara que la competència es produeix entre línies aèries, operadors, hotels i altres empreses del sector turístic, aquesta competició interempresa és completament dependent de l'elecció que fan els turistes entre destinacions alternatives.

En la formació del producte turístic, entès com un conglomerat de tots els elements, ja siguin de provisió privada o pública, que proporcionen la satisfacció de l'experiència turística del viatger (quadre 1), s'assigna a

Quadre 1. Els components del producte turístic global

l'administració local una multitud de competències que l'afecten decisivament, sense que a priori disposi de l'adequada capacitat financera. L'escassa elasticitat-renda dels ingressos locals i la seva manca de flexibilitat per adaptar-se a la conjuntura econòmica, comporta que els municipis turístics hagin de proveir bona part dels béns i serveis públics que formen part d'aquest producte turístic sense que el sistema de finançament els permeti participar de les rendes generades per l'activitat turística local, ni gaudir d'uns ingressos suplementaris respecte d'altres poblacions no turístiques.

Per la seva part, el més rellevant per aquesta investigació de la normativa examinada, relativa a la regulació de les competències locals (necessitats de despesa) i de les competències financeres (capacitat d'obtenció de recursos financers), el podem resumir així:

a) De l'estudi de les competències dels municipis turístics es pot concloure que les entitats locals no compten amb un clar catàleg competencial a partir del qual es pugui establir, amb major o menor precisió, una relació de correspondència entre aquestes competències i els recursos financers.

b) Tanmateix, constatem que no s'ha establert un estatut del municipi turístic que reconegui les seves singularitats, sinó que s'ha tendit a establir un model uniforme a pesar de les possibilitats previstes en la normativa vigent de règim local.

c) Malgrat la inexistència d'una clara delimitació de les competències locals, siguin pels municipis de règim general o pels turístics, constatem que la normativa sectorial sol imposar als municipis declarats turístics competències addicionals a les dels municipis de règim comú, així com, en alguns casos, l'obligació de prestar els serveis mínims que els corresponen en funció de la població assistida i no d'acord amb la seva població de dret.

d) La delimitació conceptual del municipi turístic es realitza habitualment a partir de dues característiques quantitatives: la relació entre la població turística i el nombre de residents i la relació entre el nombre d'allotjaments turístics i el nombre d'habitatges principals. Normalment, un municipi es considera turístic quan la seva població turística o la capacitat dels seus allotjaments turístics supera el nombre de residents o els seus habitatges de residència habitual

e) Les competències resultants del municipi turístic les podem agrupar en tres grans apartats:

1. Les infraestructures i els serveis bàsics que, encara que comuns amb la resta de municipis, per als turístics esdevenen d'una extraordinària importància ja que en aquests radica bona part de la seva competitivitat turística: ordenació

del territori i urbanisme, enllumenat públic, subministrament d'aigua potable, sanejament, neteja viària, recollida i tractament de residus, zones verdes, pavimentació de vies públiques, així com les derivades de la seguretat ciutadana.

2. Els serveis específicament derivats del caràcter turístic del municipi: promoció de la marca turística municipal, senyalització turística, atenció i orientació als usuaris turístics, protecció i manteniment dels recursos turístics i culturals, així com la protecció i conservació de l'entorn natural, incloses platges i costes.

3. La resta de serveis ordinaris, que fonamentalment tenen com a destinatària la població resident: prestació de serveis socials, cementiris i serveis funeraris, activitats i equipaments culturals, de lleure i esportius, mercats i defensa d'usuaris i consumidors, així com la participació en la programació de l'ensenyament i en l'atenció primària de la salut.

f) Pel que fa al finançament, cal destacar que l'establiment dels criteris de primàcia absoluta del principi de reserva de Llei per l'establiment de tributs, així com l'atorgament de la potestat originària pel seu establiment i ordenació a l'Estat, ha comportat que en la regulació del seu sistema financer hagi imperat un tractament excessivament homogeni per a un conjunt plural i heterogeni de municipis, siguin grans, petits, rurals, industrials o turístics, cosa que demostra la poca flexibilitat d'aquest sistema per tractar adequadament situacions específiques.

g) A partir dels mecanismes de finançament previstos normativament, sembla difícil que l'increment de competències i de despeses que suposa l'obligació d'assumir la demanda de serveis públics turístics d'aquests municipis, pugui finançar-se adequadament, perquè el model de finançament municipal no està dissenyat per finançar el fenomen turístic.

Al contrari de l'opinió generalment estesa, els municipis turístics no tenen la capacitat de revertir en les arques municipals els recursos generats per l'activitat econòmica del municipi. Per tant, a priori, les despeses que han d'abordar superen àmpliament les seves possibilitats de finançament. Per això, la incapacitat dels municipis turístics per atendre adequadament, en quantitat o en qualitat, la provisió de serveis i béns públics inclosos al producte turístic, empobreix de manera directa el seu atractiu i la satisfacció del visitant, que no veurà complertes les seves expectatives, perjudicant la competitivitat de la destinació turística.

CARACTERÍSTIQUES DELS MUNICIPIS TURÍSTICS

Plantejades les bases metodològiques de la investigació, l'estudi empíric comença amb la classificació dels municipis de Catalunya de més de 5.000 habitants entre turístics i no turístics. Per dur a terme la classificació es realitza una anàlisi factorial reduint els tres indicadors creats sobre el grau d'especialitat turística (població estacional, segones residències i allotjament turístic) a un únic factor que recull el 87,51% de la variància de les dades inicials.

De l'anàlisi de les puntuacions factorials obtingudes, es consideren municipis turístics un total de 26 municipis que presenten un elevat grau d'especialització turística. Als efectes comparatius i atenent la població de dret dels municipis resultants, així com els criteris d'assignació de competències i finançament establerts normativament, aquests s'agrupen en quatre perfils homogenis en funció de la seva tipologia (turístic/no turístic) i de la seva dimensió (petit/gran).

D'aquesta classificació es dedueix l'existència d'un petit nombre de municipis turístics a Catalunya, que es caracteritzen per comptar amb una reduïda població censada, uns alts valors de població estacional, places d'allotjament i segona residència i un elevat grau de concentració geogràfica al litoral a causa de la superespecialització turística de Catalunya en el producte predominant de sol i platja.

De les dades del quadre 2 podem constatar que la població censada dels 26 municipis turístics no arriba al 6% del conjunt català, mentre que, en canvi, aquests concentren el 68,11% de la població estacional de Catalunya. Així mateix, en aquests municipis es concentra quasi el 50% de l'oferta de places d'allotjament específicament turístiques i el 38% de les

Quadre 2. Població, allotjament turístic i habitatges dels municipis turístics

	Catalunya	Grup 1	Grup 2	Suma Grup 1 i 2	% sobre Catalunya
Habitants	6.813.319	247.323	161.596	408.919	6,00%
Població estacional	300.591	142.635	62.097	204.732	68,11%
Places d'allotjament turístic	493.766	163.867	80.208	244.075	49,43%
Habitatges principals	2.332.751	81.666	51.279	132.945	5,70%
Habitatges secundaris	505.194	136.263	55.708	191.971	38,00%
Total habitatges	2.837.945	217.929	106.987	324.916	11,45%

segones residències de Catalunya. Això vol dir que els municipis turístics disposen aproximadament de tres segones residències per cada cinc habitatges, mentre que en el conjunt català per cada cinc habitatges només un d'ells és segona residència.

Igualment, hem pogut constatar que la gran concentració geogràfica del turisme comporta importants repercussions sobre el territori de la demarcació turística i molt especialment:

- a) Un ràpid creixement demogràfic
- b) Un important creixement dels habitatges principals, derivat d'aquesta pressió humana addicional
- c) La creació d'un nombre important d'allotjaments secundaris
- d) Una renda per capita superior a la dels municipis no turístics
- e) Un nivell d'atur superior al dels municipis no turístics

CONTRAST DE LES HIPÒTESIS PLANTEJADES

Abans de realitzar l'estudi comparatiu entre els diferents grups de municipis amb l'objecte de contrastar les hipòtesis de la investigació, s'analitza la capacitat de l'indicador pressupostari a utilitzar per explicar les necessitats de despesa i els recursos financers que disposen els municipis, comparant la robustesa de l'indicador habitualment utilitzat (habitants censats), amb què alternativament gaudiria un indicador construït amb la població assistida.

Els resultats assolits posen de relleu l'existència d'una correlació més intensa entre les variables pressupostàries i la població assistida, així com una major representativitat de la mitjana. Aquests resultats són significatius, ja que a l'hora d'efectuar comparacions pressupostàries entre municipis, l'elecció de la variable pot fer variar substancialment els resultats de l'estudi. Escollir l'indicador basat en la població censada comporta desconèixer que els municipis turístics es caracteritzen per l'existència d'una població estacional que en determinades èpoques supera la seva població real i, per tant, es poden produir resultats esbiaixats al no tenir en compte el volum de població estacional que no està censada.

La primera hipòtesi que planteja aquesta investigació és que els municipis amb majors nivells de població turística tenen una major demanda de serveis, directament relacionada amb l'arribada massiva de turistes, i, per tant, una major necessitat de despesa (H₁).

Dels pressupostos de despeses analitzats no es pot contrastar positivament aquesta hipòtesi, perquè els municipis turístics tenen una

despesa no financera per capita superior o similar a la dels municipis no turístics, segons el grup de municipis comparats.

Per capítols de despesa, és significativa la menor despesa realitzada pels municipis turístics en l'apartat d'inversions. Així mateix, s'ha de destacar la menor despesa de personal i el major pes del capítol de compra de béns serveis i corrents en els comptes dels municipis turístics.

La segona hipòtesi (H2) planteja que els municipis turístics no disposen de figures financeres compensatòries per atendre aquestes necessitats.

Aquesta hipòtesi, relacionada amb l'anterior, tampoc es pot contrastar positivament. De l'anàlisi dels pressupostos d'ingressos no financers, destaquem que el volum d'ingressos no financers per capita no té variacions significatives. Així, els ingressos corrents són molt similars, mentre que la menor recaptació per capita dels ingressos de capital, deguda fonamentalment a uns ingressos per habitant inferiors pel concepte de transferències de capital, es compensa parcialment amb uns majors ingressos en concepte d'alienació d'inversions.

Tot i que els ingressos corrents no varien significativament, sí que ho fa la seva composició interna. Així, mentre les transferències corrents per habitant, que tenen un paper molt important en el finançament local, són força inferiors en els municipis turístics, els capítols de taxes i el d'ingressos patrimonials compensen parcialment aquesta menor recaptació.

La hipòtesi H3.1 planteja que un eventual resultat positiu de les dues hipòtesis anteriors es traduiria en l'existència de dèficits pressupostaris.

De l'anàlisi realitzada sobre el compte financer, de la capacitat o necessitat de finançament i del volum d'endeutament per veure si la situació financera dels municipis turístics comporta un dèficit pressupostari, no es desprèn que els municipis turístics tinguin una pitjor situació financera que els no turístics.

Malgrat això, l'anàlisi efectuada posa de manifest algunes diferències significatives entre ambdós grups de municipis, especialment en la forma de finançar el conjunt de les inversions, i manifestades en major grau en el conjunt dels municipis grans. Cal destacar la major utilització pels municipis turístics de les figures de les contribucions especials i l'alienació d'inversions, que compensen els seus menors ingressos per transferències de capital.

Tanmateix, de l'anàlisi del volum total d'endeutament a llarg termini es desprèn que els municipis turístics tenen un major nivell d'endeutament per capita.

L'anàlisi realitzada parteix d'una certa limitació derivada de la pròpia normativa pressupostària que preveu l'equilibri dels estats de despeses i d'ingressos, cosa que, a la pràctica, impossibilita verificar l'existència d'un

desequilibri financer a partir d'aquestes dades. Així, considerant aquestes normes i que les necessitats públiques són difícilment assolibles, podem pressuposar que els municipis tendeixen a programar les seves despeses en funció dels seus ingressos, però el que no sabem és si aquests ingressos són suficients, ni si els serveis es presten amb la qualitat i quantitat demandada o necessària.

Per aquest motiu, el possible desequilibri financer en el municipi turístic, cas d'existir, el podríem esperar no tant en un dèficit pressupostari crònic, sinó en una subprovisió de serveis públics, ja sigui en quantitat o qualitat, la qual lògicament no apareixerà reflectida en les magnituds pressupostàries.

En quart lloc, per contrastar si els municipis turístics tenen una major pressió fiscal, la hipòtesi H3.2 se centra en l'àmbit de la imposició municipal.

De l'anàlisi de la recaptació per capita en els cinc impostos estudiats, es desprèn que els municipis turístics presenten una major recaptació per capita en els impostos de naturalesa immobiliària (Impost sobre béns immobles, impost sobre increment de valor dels terrenys de naturalesa urbana i impost sobre instal·lacions i obres) i menor a la resta (Impost sobre vehicles de tracció mecànica i impost sobre activitats econòmiques).

El principal motiu d'aquesta major recaptació per capita és l'existència d'un major nombre d'unitats cadastrals. Per això, si tenim en compte que, més enllà de quin sigui el tipus o les bases aplicables, el que percep el ciutadà és la quantitat concreta que ha de pagar per cada tribut, podem concloure que la càrrega fiscal per cada una de les unitats a considerar en cada tipologia impositiva, ja siguin les unitats cadastrals, els vehicles o les activitats comercials, és inferior en els municipis turístics.

Per tant, de la informació estudiada no es detecta que els municipis turístics tinguin una major pressió fiscal per capita que els no turístics, la qual cosa posa de manifest la injustícia d'atribuir a aquests municipis comportaments fiscals diferenciats respecte als no turístics.

Finalment, la cinquena hipòtesi, l'H3.3, analitza si la situació financera dels municipis turístics porta a una subprovisió de serveis públics.

Prèviament, tal com es va fer amb els ingressos i les despeses corrents, s'analitza, per a cada grup de funció, si l'indicador basat en la població assistida ofereix més robustesa que el basat en la població censada. Els resultats confirmen que existeix una major intensitat de la correlació entre els costos funcionals i la població assistida i, per tant, la major idoneïtat de l'indicador basat en aquesta.

Relacionant les competències del municipi turístic amb la classificació funcional de la despesa, agrupem els diferents costos estàndard en dos

grans grups de despesa per analitzar possibles diferències: els vinculats fortament amb el turisme i els de baixa vinculació. Els resultats obtinguts mostren que el total de la despesa operativa no presenta diferències significatives. Ara bé, mentre els municipis no turístics dediquen quasi dues terceres parts de la seva despesa a la relacionada amb una baixa vinculació amb el turisme, és a dir, a la vinculada fonamentalment amb la població resident, els municipis turístics distribueixen aquesta despesa de forma pràcticament homogènia entre les despeses amb alta i baixa vinculació.

En plantejar el problema, consideràvem que semblava difícil que es pogués finançar adequadament l'increment de despeses derivat de la demanda de serveis públics turístics perquè el model de finançament municipal no està dissenyat per finançar aquest fenomen. Així mateix, dèiem que la incapacitat dels municipis turístics per atendre adequadament la provisió de serveis i béns públics que defineixen el producte turístic, n'empobriria de manera directa l'atractiu i la satisfacció del visitant.

En canvi, els resultats de la investigació ens porten a una altra consideració. Els municipis turístics destinen comparativament més recursos per capita que els municipis no turístics als serveis amb alta vinculació amb el turisme. Es tracta d'actuacions relacionades amb la seguretat ciutadana, l'urbanisme, el sanejament i la distribució d'aigua, la recollida d'escombraries, la protecció del patrimoni artístic, les infraestructures bàsiques i la informació turística. Per tant, comparativament, no podem parlar d'una subprovisió d'aquests serveis, encara que tampoc hem determinat si es presten amb la qualitat necessària.

Molt probablement perquè aquesta actuació redueix la disponibilitat de recursos d'aquests municipis, observem una certa subprovisió dels serveis amb una baixa vinculació amb el turisme i que bàsicament tenen per destinataris a la població resident, en tant que no s'assoleixen les necessitats de provisió estàndard d'aquests. Els serveis més perjudicats són els de caràcter general, els d'educació, els serveis de promoció i difusió de la cultura i els de protecció i promoció social.

Els resultats de l'anàlisi econòmica confirmen les dades de l'estudi descriptiu, encara que les diferències significatives únicament es manifesten a partir d'una determinada grandària del municipi. Així, comparativament, els municipis turístics destinen més recursos als serveis amb alta vinculació amb el turisme, però, en canvi, i segurament per aquest motiu, ateses les limitacions pressupostàries, destinen menys als serveis amb baixa vinculació, produint-se, en termes comparatius, una subprovisió d'aquests serveis, en tant que, a igual població assistida, destinen una despesa per

capita inferior. Aquesta subprovisió la podem xifrar en una quantia que oscil·la entre 69,26 € i 85,60 € per capita, en funció del grup de municipis analitzat.

Dit d'una altra manera, si, comparativament, els municipis turístics destinessin els mateixos recursos per capita a les despeses amb baixa vinculació turística que els no turístics, es veurien obligats a reduir proporcionalment els imports destinats als béns i serveis que formen part del producte turístic i, per tant, aquests s'empobriren, en rebre una menor atenció pressupostària.

POSSIBLES SOLUCIONS

Així doncs, sembla necessari reconèixer les majors necessitats de provisió de béns públics dels municipis turístics i cercar les solucions adequades. L'estudi avalua cinc possibles alternatives amb l'objectiu d'assolir el finançament addicional necessari per satisfer les seves necessitats estàndard de despesa, procurant no afegir noves càrregues als habitants d'aquests municipis.

Les alternatives analitzades són: la possibilitat d'una fiscalitat municipal sobre el turisme, la reforma de l'impost sobre béns immobles, la modificació del criteri de repartiment de la participació en els ingressos de l'Estat, l'establiment de criteris específics en la distribució de la participació en els ingressos de les comunitats autònomes i la cooperació publicoprivada per a la gestió turística de la destinació.

En el primer apartat es justifica econòmicament i jurídicament la possibilitat d'una fiscalitat municipal sobre el turisme, analitzant els avantatges i desavantatges d'un tribut d'aquesta naturalesa. L'objectiu fonamental d'aquesta imposició és establir una mena de taxa general per als serveis turístics que l'administració local presta a la població no resident. La seva recaptació podria estar afectada directament al finançament de les despeses addicionals que suposa la provisió dels diferents béns i serveis públics que requereix el turisme.

Seguidament, es plantegen dues propostes de reforma de l'impost sobre béns immobles (IBI) amb l'objectiu de relacionar l'augment de despesa provocada pels serveis turístics amb la població no resident. La primera, aplicant el principi de capacitat de pagament, estudia l'aplicació de tipus de gravamen diferenciats en funció de la tipologia d'habitatges, ja siguin aquests habituals o secundaris, mentre que la segona, sota el principi del benefici, analitza la configuració d'un IBI no residencial.

En tercer lloc, es discuteix la modificació del criteri de participació en els tributs de l'Estat, proposant que es computi en els municipis turístics la població estacional per determinar, conjuntament amb la població de dret, la població real o assistida. Actualment, aquesta subvenció es calcula essencialment en funció del nombre d'habitants de dret, corregida a l'alça segons la grandària dels municipis, cosa que perjudica comparativament als municipis turístics que solen ser municipis petits per població censada.

L'estudi planteja dues alternatives, substituint, en ambdós casos, els habitants censats per la població assistida, com a indicador bàsic de necessitat de despesa. La primera consistiria a repartir aquesta participació amb els criteris actuals, mentre que la segona proposa el repartiment en funció exclusivament de la població, abandonant, per tant, les variables d'esforç fiscal i capacitat tributària. En qualsevol cas, la possible reforma d'aquesta no hauria de suposar únicament una nova forma de repartiment dels fons establerts actualment, sinó un increment real del seu import total.

Pel que fa a la possible actuació de les comunitats autònomes, s'analitza la modificació dels criteris en la participació dels seus ingressos, proposant potenciar l'escassa dotació econòmica del fons actual i introduir el concepte de població assistida en el seu càlcul. Tanmateix, s'estudia el que podria suposar per a aquests municipis la implantació d'un mecanisme de compensació financera similar a l'establert per la Llei de turisme de la Comunitat Valenciana.

Quadre 3. Resum del rendiment de les diferents opcions analitzades

Opció	Ingressos addicionals	Rendiment mitjà per municipi	Ingrés addicional per capita	% sobre ingressos no financers
1. Implantació de la tributació turística	19.416.089	746.773	31,64	3,54%
2. Modificació dels tipus de gravamen de l'IBI	8.426.073	324.080	13,73	1,53%
3. Modificació del criteri de distribució de la PIE	18.859.777	725.376	30,73	3,44%
4. Modificació del criteri de distribució de la PICAs	909.380	34.976	1,48	0,17%
5. Aplicació d'un model de compensació financera	8.872.976	341.268	14,46	1,62%
6. Creació d'organismes de cooperació publicoprivada	13.830.500	531.942	22,54	2,52%

La finalitat d'aquest mecanisme és compensar l'esforç financer addicional realitzat pels ajuntaments turístics en aquelles partides que sofreixin increments que no puguin ser repercutits a través de tributs.

Finalment, s'analitza la possible creació de mecanismes de cooperació publicoprivada per a la gestió turística de la destinació, estudiant el model de turisme de Barcelona. Aquests organismes poden servir per assegurar la coordinació de les diferents entitats i empreses interessades en el seu desenvolupament i, alhora, per trobar espais de coincidència en la planificació, aplicació i finançament de les diferents mesures a adoptar en la gestió sostenible del territori, amb tots els responsables de la gestió del producte turístic, ja siguin públics o privats, apostant per una nova manera de concebre la competitivitat de la destinació, basada en criteris sostenibles de rendibilitat global (privada i pública) a llarg termini i molt més exigents amb la qualitat i el medi ambient.

Segons els càlculs realitzats, l'alternativa que permetria l'obtenció d'un major nombre de recursos addicionals és la implantació de la tributació turística, seguida de la modificació del criteri de distribució de la participació en els ingressos de l'Estat i la creació d'organismes de cooperació publicoprivada per a la gestió turística de la destinació (quadre 3). No existeix una solució única per corregir la subprovisió de serveis detectada, tot i que, en conjunt, les mesures analitzades presenten un recorregut suficient per solucionar el problema estudiat.